

चक्राय ह पु० चक्राकारः व्यूहः । चक्राकारे सेनासन्नि-
वेशभेदे चक्रशब्दे दृश्यम् ।

चक्रशब्दा स्त्री चक्रमिव शब्दमत् । श्वेतगुह्यायां राजनि०
चक्रायै णो स्त्री चक्राणां अणिरत्र ङीप् । अजशङ्कग्राम
हचभेदे रत्नमाला तस्याः फलानां चक्राकारशङ्करूपतया
जातत्वा त्थात्वम् । [२चक्रवाके अमरः ।
चक्रसंज्ञ न० चक्रस्य संज्ञा संज्ञास्य । १वङ्गे धातुभेदे हेमच०
चक्रसंवर पु० चक्रमिन्द्रियचक्रः संटपोति अच् । बुद्धभेदे
त्रिका० ।

चक्रसम्बन्धे त्रि० चक्रमिव सक्रिय अस्य षच् प्रचः भित्त्वेन
नित्यमनोदात्तता "सकृद्यज्ञाचक्रान्तात्" पा० चक्रान्तप्रति-
षेधात् न विभाषयाऽनोदात्तता । चक्रतुल्यसंक्रिययुक्ते ।
सकृसाहय पुंस्त्री० चक्रेण समाना आह्वा यस् । चक्रवाके
"चक्रोरान् वानरान् हंसान् सारसान् चक्रसाह्वयान्" भा०
आहु० ५४७। जातित्वेऽपि योपधत्वात् स्त्रियां टाप् ।
चक्रहस्त पु० चक्रं हस्तेऽस्य । १चक्रपाणौ विष्णौ २चक्रधा-
रिमात्रे त्रि० । [कृत्राच्च राजनि० ।
चक्रा स्त्री चक्र-हस्तौ रक् । १नागरसुस्तायां, २कर्कटशृ-
चक्रांश पु० चक्रस्य राशिचक्रांशः । राशिचक्रस्य २६०
षट्पुत्तरशतत्यात्मके भागे ।

चक्रा(की)ङ्गी स्त्री चक्राकारेणाकृति अङ्गते वा अक-गतौ
अकिङ् गतौ अच् गौरा० ङीप् । हंसां शब्दरत्ना० ।
चक्राङ्ग पु० चक्रमिवार्धचक्रमिवार्धं यस्य । १हंसे । स्त्रियां
जातित्वात् ङीप् । चक्रमङ्गमस्य । २रथे अमरः । "इ-
दमृचुश्च चक्राङ्गा वचः काकं पिङ्गङ्गमाः" भा० कर्ण०
४१अ० हंसाकाशे । २चक्रवाके "कलविङ्गं स्रवं हंसं
चक्राङ्गं यामकुतुम्" मनुः अभय्यमांसोक्तौ । हंसस्य
पृथगुपादानादस्य चक्रवाकार्यता । [लतायां रत्नमाला ।
चक्राङ्गा स्त्री चक्रमिवार्धमस्तस्याः अच् । सुदर्शनायां
चक्राङ्गी स्त्री चक्रमिव चक्रं तन्निर्करमङ्गं याऽस्याः ङीप् ।
१कटरोहिण्याम् मेदि० । २हंसां शब्दरत्न० । ३हि-
जमोचिकायां त्रिका० । ४मणिछायां ५इषपण्यां
च राजनि० । ६कर्कटशृङ्गां रत्नमा० ।

चक्राट पु० चक्रं चक्राकारमटति अट-अण् उप० स० ।
१विषयैरे २धूत् ३दीनारे परिमाणभेदे च मेदि० ।

चक्राधिवासिन् पु० चक्रं तन्निर्करमधिवासयति अधि+वासि-
णिनि । तन्निर्करवृत्तभयुक्ते नागरङ्गहके(नारेङ्गानेव) त्रिका० ।

चक्रायुध पु० चक्रमायुधमस्य । १विष्णौ "चक्रायुधेन चक्रेण

पिबतोऽष्टबभोजसा । शिरश्चिह्नम्" भा० आ० १८२अ० ।

२ चक्रास्तधारिमात्रे चक्रप्रहरणादयोऽप्यत्र ।

चक्रावर्त्त पु० चक्रस्येवावर्त्तः । घूर्णने हेमच० ।

चक्राङ्ग पु० चक्रेति आह्वा यस्य । १चक्रमङ्गे राजनि० ।

२चक्रवाके च ।

चक्रि त्रि० क-कि द्वित्वम् । करणशीले "चक्रिं विश्वानि
चक्रये" ऋ० १।६।२। विश्वानीत्यत्र कियोगे षष्ठी
निषेधात् कर्मणि द्वितीया । [राजनि० ।

चक्रिका स्त्री चक्रं तदाकारोऽस्यस्याः ङन् । जातुनि

चक्रिन् पु० चक्रमस्यस्य इनि । १विष्णौ २यामजालिके

२चक्रवाके ४सर्पे पुंस्त्री० । ५कुलाले ६सूत्रचके त्रि०

मेदि० । ७अजे पुंस्त्री० पतैलिके शब्दरत्न० । चक्रं राष्ट्रचक्रं

स्वत्वेनास्यस्य इनि । ८चक्रवर्त्तिनि हेमच० । ९चक्र-

मङ्गे तस्य तदाकारपत्नत्वात् । ११तिलिगे १२व्यालनखे पु०

१२काके १४गर्दभे च पुंस्त्री० राजनि० । तयोच्चक्रवद्-

अमणवत्त्वात्तथात्वम् । १५चक्रयुक्ते त्रि० सव्ये त्रि०

ङीप् । १६चक्रयुक्तरथाद्यादृढे त्रि० । "चक्रिणोदश-

मीस्यस्य" मनुः । "चक्रिणः चक्रयुक्तरथाद्यादृढस्य"

कुल्लू० । "वैश्यायां शूद्रतस्यौराज्यातश्चक्री स उच्यते"

उशनसोक्ते १७संकीर्णजातिभेदे पुंस्त्री० । "पदं महे-

न्द्रालयचारं चक्रिणः" माघः । विष्णोश्च मनस्तत्त्वा-

त्मकचक्रस्य लोकरक्षार्थं सुदर्शनचक्रस्य वा धारणात्

तथात्वम् । अतएव "अरोहः कुण्डली चक्री" "शङ्ख-

श्चन्द्रकी चक्री" विष्णुस० द्विधा प्रयोगः अवय-
वार्थभेदाभ्यामिति बोध्यम् ।

चक्रोवत् पुंस्त्री० चक्रं तदङ्गमणमस्यस्य सतृप् आसन्दी-

वदित्या० पा० नि० । १गर्दभे अमरः । "चक्रीपदङ्गरुहं

धूम्ररुचो पिससुः" साधः । २राजभेदे पु० सि०कौ० ।

वैदिकप्रयोगे २चक्रयुक्तमात्रे च । "सदोहविधानानि

चक्रीवलि" कात्या० श्रौ० २४।२।१०। सदोहविधानानि

ग्रीवाणि चक्रीवलि" २४।५।२६। स्त्रियां सर्वत्र ङीप्

चक्र, त्रि० क-कु द्वित्वम् । कर्त्तरि उज्ज्वलद० ।

चक्रेश्वरी स्त्री इत० । १जिनानां विद्याभेदे २राष्ट्रेश्वरे पु० ।

चक्रोपजीविन् त्रि० चक्रं तैलनिष्पीडनयन्तुपजीवति उप

जीव-णिनि । तैलिके ।

चक्र कथने त्यागे च अदा० आत्म० सक० सेट् । चदे । अस्थत्

अस्थत त्यागे तु त्वत्-सिष्ट चक्री चक्रे चरन्ते ।

भाष्यमते अक्षशोत् अक्षशा । चक्रगो चक्रे ।